



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Loca Infesta,|| Hoc est:|| De Infestis,|| Ob Molestantes||
Daemoniorvm Et Defvncto-||rvm Hominvm Spiritvs,
Locis,|| Liber Vnvs.||**

Thyraeus, Petrus

Coloniae Agrippinae, 1598

VD16 T 1247

Cap. XIX. Quibus modis molesti soleant esse Spiritus locis infestis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61332)

feruiunt optime noctis tenebræ, cum visus in suum obiectum, non, nisi illustratum, feratur, quemadmodum in Scholis loquuntur Philosophi.

Rursus plerumque satis habent Spiritus excitatis tumultibus, & allatis molestiis. quocirca nec semper, ut postea docebitur, corpora vera assumunt: at tumultibus non seruit lumen diei, & quamuis nec per se nox seruiat, efficit tamen ut propter summum ipsius silentium, facilius percipiantur. 10.

Accedit, quod pluribus opus sit, si interdum sub spectabili specie Spiritus apparere debeant, tumultusque excitare; quibus opus non est, si tumultus solum excitent, & sub spectabili forma se non exhibeant. quid si igitur his velint superfedere? & paucioribus ad propositos fines tendere? 11.

Denique nigricantes se plerumque exhibent, vnde & *Vmbra* dicuntur, & hic nox seruit, quæ, ut omnia propemodum nigra appareant, efficit. Sed difficilia non sunt. Pergamus ad alia. 12.

CAP. XIX.

De varijs modis, quibus Spiritus locis infesti sunt: sed, qui omnes, vel auditu, vel visu, vel tactu percipiuntur.



Ariis modis infesta esse loca, tam certum est, quam certum esse infesta. De his cum multa dicenda sint, principio omnes infestationes ad pauca quædam summa genera sunt reuocanda. 1.

Infestationes igitur, prima sui diuisione, possumus distinguere; ut alias dicamus esse *apertas*, alias *Occultas*. In illis aperto quasi Marte nos aggrediuntur Spiritus: in his quasi per insidias tentant. *Prioris* ferè generis sunt, quæ ut plurimum interdum, & clara luce fiunt, & maiori cum Spirituum nunc impetu, nunc molestia, nunc manifestatione. *Posterioris*, quæ nocturno tempore: quibus vel se non ita produnt Spiritus, vel non tanto nos impetu aggrediuntur; vel non tam graues afferunt molestias: 2.

Ad *apertas* infestationes referrem illas in Insula Islandiæ; vbi occisorum spectra tam sunt manifesta; ut tanquam viuentes accipiuntur 3.

DE LOCIS INFESTIS

pianur ab ignaris mortis ipforum: Illam item, cuius in vita Theodorici Siccorum Archimandritæ mentio fit, in qua proiectis lapidibus res agebatur: & Illam, quam ex Bingenfi agro Litanis, & lustrali aqua profligauit Clerus Moguntinus qua integræ ædes atque horrea conflagrarunt, & c. de quibus primo Capite, Theſibus 22. 5. 18. & c. Denique Illas, quarum mentio fit Capite 16. Theſi 14. & 15.

4 In *Occultarum* numero haberem, quam in domo ſua perpeſſus eſt Hesperius, vir Tribunitius: & in ſua, quam Romæ inhabitauit Alexander ab Alexandro: Illam præterea, quæ domum, in qua Caligula Cæſar occubuit, horridam reddidit: denique quæ Nerone, Ottonem atque Pausaniam ſecutæ ſunt; & in fodinis metallicis, operariis sæpe incommodarunt. Et de his in primo capite, Theſibus 2. 14. 11. 12. & c.

5 Altera diſtinctio infestationum conſtitui poteſt, pro ratione ſenſuum, quibus percipiuntur. Aliquando *auditu* percipiuntur; aliquando *viſu*; aliquando *tactu*. Aliorum ſenſuum etiam aliquando, rarior tamen, in infestationibus eſt *uſus*.

6 Leuiſſima eſt prima illa, quæ *auditu* percipitur; grauior, quæ *viſu*; grauiſſima, quæ *tactu*. Sed vt hæc grauiſſima, ita rariſſima. non ita inuſitata priores. prima frequentiſſima.

7 *Auditu* non vna moleſtandi ratio deprehenditur, ſed admodum variæ. Nunc Spiritus ſolum præſentiam ſuam, agitato quali ſere, & ventulo leui, inſinuant: nunc ſtrepitus excitant: nunc ſimulant inceſſum; nunc cachinnos edunt & riſus: nunc promunt ſuſpiria & gemitus: nunc vociferantur, & clamoribus loca implent: nunc ſuauius loquuntur: nunc cantillant, & c.

8 Exemplis pro his non indigemus. Lares domeſtici, quos concubia nocte, in ædibus, verſari diximus, ſolo ſere ſtrepitu, quo aliquid ſe facere ſimulant, terrent: quamuis etiam aliquando cachinnos edant. In fodinis metallicis, quidam ſe ſtatu prodiderunt. In domo, quam Alexander inhabitauit, nocturni audiebantur tumultus, & horrendi fremitus cum eiulatu, ſtriduloq; voci ſono; quemadmodum & in arce Scotiæ, Sterlingi. Qui Athenis aliquando obſeruatus fuit Spiritus; *catenarum ſtridore*, quibus victus videbatur, ædes replebat. Qui Monafterium Verretenſe moleſtabat, voces formabat, & ad ſe Virgines inuitabat. Qui apud Aquilonares ſunt populos, *concentu* recreant viatores, & gregum armentorumq; cuſtodes. Qui, anno 1444. ante pugnam illam, quam pauci Heluetij, contra ingentes Ludouici Delphini Franciæ copias, propè

propè mœnia vr̄bis Basiliensis, commiserunt; aliquot noctibus, circa illa loca auditi sunt, militum edebant clamores, armorum sonitus, pugnantium strepitus. Teste Lauatero, prima parte de Spectris, c. 17. De his & reliquis vide cap. primum; & Thesin 3. cap. 67. Meminit & cuiusdam Theodoretus in vita S. Iacobi, sect. 21. qui à Marcionistis excitatus in tempesta nocte, lingua Syriaca molestauit his vocibus Theodoretu (erat hic Martionistis contrarius) *Cur tu bellum geris cum Marcione? Cur hanc pugnam aduersus eum suscipis? Quanam is vnquam te affecit molestia? Desine belligerari, desiste à maleuolentia: aut disce experientia, quantum bonum sit quies. Voces hæc audiebantur, nemo verò conspiciebatur.* Meminit & alterius Cardanus lib. 19. de Subtilitate, qui in Germaniæ oppido Schiltach dicto (abest à Friburgo, octo millibus germanicis magnis) sibilo terrebat dominum domus: quem cum ille, furem suspicatus, persequens neminem deprehendisset, & aliquoties repetito sibilo delusus esset, post per sacros homines adhibitum Exorcismum cognouit esse Dæmonem, qui postea graue damnum toti oppido dedit. Hæc Cardanus ex Erasmo, qui totam rem longius prosequitur, quemadmodum ex Henrico Glareano didicerat. Denique cuius nos Capite primo Thesi 7. mentionem fecimus auditu, non visu perceptus est. de hoc in hunc modum Ioannes Curopalates in Historia Basilij & Constantini. fol. 97. *Hoc tempore, inquit, incredibile prodigium accidit in Tracensum regions, ad radices montis Cura, vbi fons est pulcherrimæ & limpidissima aqua. Vox quedam audiebatur miserabilis, cum lamentis, & vah, & ploratu: & mulieris eiulatus similis; idq; non semel aut iterum. sed à Martio mense vsq; ad ipsum Iunium, dies noctesq; cumque abijissent quidam locum exploratum, vbi vox illa emittebatur, eiulatus alio euasit.* Ita Curopalates.

Visui atq; oculis se variis formis obiciunt Spectra & Spiritus. Nam vt alias formas, quæ difficultatem singularem non habent, omittam; nunc humana, nunc brutorum animantium, nunc horrendorum monstrorum conspiciuntur. Nec hæc vnus generis atq; modi sunt omnes; in quolibet genere sunt varix.

Quàm varij Spiritus, sub forma humana, sed tamen alia atq; alia, visi? Aliquando prorsus sub ea apparuerunt, quam viuentes homines habuerunt: vt Paschasij Spiritus: quem ob id visum statim agnouit Germanus Capuanus Episcopus: Spiritus item matris Neronis; & illi, qui in Islandia Insula obseruati sunt, de quibus primo Capite. Aliquando sub tristi, & macie quasi confecta imagine; vt Spiritus, cuius Plinius meminit. Aliquando sub forma

K

nigres.

DE LOCIS INFESTIS

nigrescentis hominis; ut ille, qui Verretensibus Virginibus fuit ma-
lestus. M. Bruto suus genius apparuit tanquam Spectrum dirum
& prodigiosum immanis & horrendi corporis: teste Plutarcho in Bru-
to. Qui circa annum Domini 1098. in agro VVormatiensi con-
specti sunt; pedites instructos bene armis referebant, & equites.
Qui in fodina Georgiana visus, nigrum erat indutus cucullum.
Qui domum infestabat Alexandri, referebat hominem squalida
facie, vultu minaci, nigro corpore, aspectu formidabili. De his omnibus
 1. cap. Eidem Alexandro (ipse testis est lib. 2. Genialium die-
 rum cap. 9.) retulit Gordianus spectatae fidei homo, quod cum
 Aretiam proficisceretur cum familiari; & ab itinere longè aber-
 rassent per difficilia & deuia loca, vergenteque ad occasum sole,
 labore fessi confedissent, hominis vocem procul audire visi sunt;
 quam sequuti, *trium hominum conspexerunt imagines immanes, &*
formidabiles vltra humanum modum, nigris & dimissis tunicis, in veste
lugubri, funestaque, barba capilloque submisso, horribili facie. Mirabile
 est, quod Krantzius habet lib. 8. Vandalia, capite 29. Anno
 1351. inquit, *grandis vbiq; per Germaniam sauijt pestis. Lubeca in con-*
uentu Pradicatorum audiuit frater ex conuersis, qui curam habebat, pro-
terteris, coquina, nocte vna subter se, cum in strato esset, in hospitale
domo, strepitum; & interea vocem loquentis ad fenestram coquina: Co-
ce, para cibum abituris fratribus. Et ille intus: Quot sunt transitu: i?
Tam ille; Triginta sex de Conuentu, & duo aduena cum illis profecturis.
Miratus ille intempestam euocationem; de lecto surgens, intuetur per so-
ramen in domum hospitalem. videt mensa asidere numerum fratrum,
quem audierat; in albis, velatis frontibus, vt fieri solet iam tumultuandis.
Horrens redijt in lectum, nec audebat rem detegere. Sed cum euentus om-
nia probasset, funeratis 36. de Conuentu fratribus, & duobus, qui
Hamburgo venerant, tum palam dixit, quod ante vidisset. Ita Krantzius.

II. Sic non vna fuit *brutorum animantium* forma, sub qua Spi-
 ritus conspecti sunt. Nunc *canum* fuit, nunc *catorum*, nunc *lupo-*
rum, nunc *vrforum*, nunc *murium* atque *serpentum*, &c. Ne hinc
 exempla desideramus. Diximus superius in ea, quæ est circa Syr-
 tes Libya, in aëre apparere *diuersarum animantium* formas, qua-
 rum quædam quiescant, quædam moueantur: & has aliquando
 fugere, aliquando fugientes insequi. Spiritus Annebergicus,
 cuius cap. primo Thesi 26. meminimus, in specu, cui nomen Co-
 corona Rosacea, videbatur sub forma *equi*, habentis procerum col-
 lum, & truces oculos. Sic vel Spectra ferunt & Spiritus; vel à
 Spiritibus facti, *mures* atq; *serpentes*, qui in domo per Theodorum,

Sicæ-

ficorum Archimandruā liberata, molesti fuerunt: quemadmodum & mures, quos Princeps quidā, nec in medio Rheni declinare potuit. & aues Diomedæ, quas Plinius Barbaris infestas fuisse commemorat. Meminit & B. Athanasius, in vita S. Antonij, *leonum, taurorum, luporum, aspidum, serpentum, scorpionum, pardorum atq; vrsorum*. Sub iisdem formis spiritus molestos fuisse Guthlaco Anachorete & confessori, testatur Vvtilhelmus Ramesey Anglus, apud Surium, Tomo 2. de Vitis Sanctorum: & Vvtilhelmo Pictaorū Comiti & Eremitæ, vt habet in ipsius vita Theobaldus: & Sabæ Abbati, vt est videre apud Metaphrasten in Cyrillo, qui eiusdē res gestas descripsit. Sic ipsorum quidā molestus fuit sub specie *tauri* bubulcis, in fundo Barbiliano, teste Ioanne Diacono, in vita S. Gregorij, lib. 4. cap. 93. Alius sub specie *bovis* cornupetæ S. Catharinæ, filix Brigittæ; apud Surium Tomo 2. Alius in forma *serpentis* adolescenti, qui S. Nicetam consilium rogaturus accedebat, teste Theosterioto, Oratione de S. Niceta, apud eundē Surium, Tomo 2. Alius in forma *merulae auis* Benedicto; vt in eius vita refert B. Gregorius, cap. 2. Alius in forma *volantis corui* Machario Alexandrino, apud Palladium Episcopū Cappado, in vita duorum magnorum Macariorum. Alius in forma nunc *passeris*, nunc *simiæ* S. Dominico; sicut in vita eius docet Theodorus de Apoldia, li. 3. cap. 7. Alius in forma *caii* religioso cuidam, teste Ioanne Diacono, in vita B. Gregorij lib. 4. cap. 89. Sic Duci cuidam Palestino, sepulchrum Domini visitare cupienti alius plurimum molestiæ attulit sub forma *arietis*, sepiusque accessu sepulchri eundem prohibuit, quemadmodum ex Prati Spiritualis, cap. 49. pluribus refert Cæsar Baronius, Tomo 6. anno Domini 13.

Monstrorum quoq; sub forma conspecti spiritus. Conspexit, teste B. Hieronymo, B. iam nominatus antonius *hominem equo mixtum*; cui opinio Paëtarum Hypocentauro nomen dedit. Idem vidit *hominiculū adum isariū* fronte cornibus asperata, cuius extrema pars corporis in caprarū pedes desinebat. Visus eidē est spiritus, teste Athanasio, in eius vita, *ea forma qua describitur à B. Tob. cap. 41. Diabolus: Oculi enim eius, inquit, erant sicut species Luciferi: ex ore ipsius procedebant lampades ardentes: crines incendijs spargebantur: ex naribus egrediebatur fumus, quasi fornacis estuantis ardore carbonum: halitus eius, vt pruna: flamma v. rō ex ore ipsius glomerabatur*. Huc pertinet forma Diaboli, qua se B. Dominico exhibuit in specie *lacerta deformis*, & abominabilis, duo grandia capita circumgerētis; vt in eius vita legitur li. 3. c. 7. Rursus illa, qua terruit Mariam Virginē, cui se exhibuit per modum

modum *draconis multicoloris*, & *serpentibus per totum corpus cincti*, ter-
trumque odorem emittentis, quemadmodum testatur frater ip-
sus Gregorius Nissenus. Illa quoque, qua *centimanus* & *centipes* ag-
gressus est Brigittam, puellam adhuc teneram: vt Surius habet To-
mo 4. Sanctorum. Denique illa, qua in Præmonstratensi monaste-
rio se cuidam Religioso exhibuit *tria* ostendens *capita*, Trinitatem
se esse contestans, sicut refert Sigebertus circa annū Domini 1125.

23. Tertia molestandi ratio *tactu* percipitur. Et hæc plurimis mo-
dis cōtingit. Primo absque *vlla corporis læsione* & *doloris sensu*. Sic sæ-
pe dormientes. sentiunt molestantes Spiritus; qui nunc lectum
detrahunt, nunc aures vellicant, &c. Huc pertinet exemplum,
quod libro 2. Genialium dierum cap. 9 refert Alexander de fami-
liari suo amico. Curauerat is amici funus. Cumque Romam re-
uerteretur, nocte adueniente ad hospitium viæ proximum diuer-
tit, seque quieti tradidit. Dum solus in lecto degit, & adhuc vigi-
lat; accedit Imago defuncti, summo pallore & macie confecta, ad
cubantis lectum. in eodem se lecto collocat, & non nisi v. ipulsa,
iacentem relinquit. Hic primus modus, ad quem & puto pertine-
re, quod lib. 7. Epistolarum, Epist. 27 refert his verbis Plinius. Est
libertus mihi, inquit, Marcus, non illineratus, cum quo minor frater eodem
lecto quiescebat. Is visus est sibi cernere quendam in toro. residentem admo-
uentemque capiti suo cultros, atque etiam. ex ipso vertice amputantem ca-
pillos. Vbi illuxit, ipse circa verticem tonsus capilli iacentes. reperiuntur.
Exiguum temporis medium, & rursus simile aliud priori fidem fecit. Puer
in padagogio missus pluribus, dormiebat. Venerunt per fenestras (ita nar-
rat) in tunica albis duo, cubantemque, totonderunt: & qua venerant recesserunt.
Hunc quoque, tonsum, sparsosque, circa capillos dies ostendit. Ita Plinius.

24. Alter est, quod contactu hoc non contenti Spiritus, viuentes.
etiam aliquando propellunt, & protrudunt, atque precipites agunt. Hoc
modo molestos fuisse Spiritus seruis Hesperii, indicat B. Augu-
stinus, lib. 22. de Ciuitate Dei, cap. 8. Sensit & has molestias Otto
Imperator, qui à Spiritibus proprio lecto aliquando exturbatus fuit.
Sensit operarius in fodina Georgiana; quem ex infimo loco ad su-
preum, non sine corporis attritu subuexerunt, de his 1. cap. Sensit
Sanctus vir Nicolaus Tolentinus, quem improbus Spiritus nunc in
terram prostrauit; nunc egregie sustibus excepit; nunc dire ad an-
gulos quosdam allisit, vt in eius vita scribitur apud Surium, To-
mo 5. Sensit Euphrasia virgo, ab eodem Spiritu ex tertio solariorio
aliquando precipitata; aliquando etiam in puteum deiecta. Et hoc
apud Surium, Tomo 2.

Tertiū.

Tertiò molestant *uisione & inflictis verberibus*. Confessus est Imperator Nero, se non præsentia solùm matris defunctæ molestarti; sed etiam *verberibus* furiarum, & ardentibus *tadu* cruciari. 17.
 Virginitibus Verrerenfibus sæpe *particula carnis* ex corpore detrahebantur: in aduersam verò partem nunc tibiæ, nunc brachia intorquebantur. & Euphrasia, cuius præcedenti Thefi mentionem fecimus, aliquã do à Spiritu miserè *sauciata est*, aliquando *olere ebulliente* perfusa. Hæc confirmant exemplum, quod B. Augustinus Sermone 117. eorum, qui recens Louanii impressi sunt, commemorat. Refert ibidem Ciuem Hipponensem quendam, quia iusiurandum ei detulerat, quæ periuraturum nouerat; ad Dei tribunal raptum, & grauissimè *casum esse*: & postridie plagarum vestigia in dorso eius apparuisse.

Molestant quartò, *nece allata* uiuentibus. De Spectro in balneis, cuius meminit B. Gregorius Nyssenus, notum est, aded hominibus infestum fuisse; vt omnibus propemodum *mortem* intulerit. Spiritus Annebergicus in fodinis metallicis duodecim amplius homines, vno flatu, *interfecit*. Hudekin in Saxonia miserimè puerum sibi insultantem *strangulauit*; in frustra cecidit, & coxit. Potest hîc seruire exemplum horrendum, quod Michael Isselt refert contigisse anno 84. in Apeldorn Veluxæ pago. Duo nobiles Germani, inquit, (folio 1191) *ordinibus militantes, inter se conuenerant, vt vino adusto sese tamdiu ingurgitarent, donec alter illorum expiraret. Siquis prior surgeret, in eum Diabolus potestatem haberet. Accidit dum strenuissimè hac lege potarent, mercatorem illac fortè transire, quem vt se tertium adiungeret coegerunt. Inuitus ille huc inductus est mortisq; metu. Paulò post malignus Spiritus ingressus locum, vbi sedebant; vtriq; ceruicem fregit.* Hoc Isselt. Potest quoque seruire historia, quam Sifridus Presbyter Misnensis affert lib. 2. suæ epitomes, anno 1260 studiosus quidam miserè deperibat puellam, cum alia ratione non posset, ipsius sibi copiam fieri per Nicromanticum, data pecuniæ summa, cupit. Hic se adolescentemque circulo includit, seuerissimè ne eundem egrediatur imperans. Mox ad coniurationes conuerso, plurima se species phantasmatum offert, tandem ipsa quoque quæ quærebatur, imago puellæ. Hîc adolescens, libidine victus, præcepti immemor manum extendit, amatam apprehensurus; sed maximo suo malo: siquidem à Spiritu Nequam parietiallisus, miseram *exhalat animam*.

Addo dictis quintum, quòd *fortune bonis etiam Spectra* incommodant. Qui Hesperij domum infestabat Spiritus, non hominibus

DE LOCIS INFESTIS

78
 rātum erat molestus; sed etiam *animalia* affligebat. Qui à Theodoro Sicæorum Archimandrita pulsus est; mulierum *telas*, præter alia, rumpebat. Qui in agro Bingenfi sæuiebat; & horrea, & rusticorum *casas* incendebat, & ad extremam paupertatē miseris redigebat. de his 1. capite. Qui sibilo molestus fuit in oppido Schiltach, de quo Thesi 8. capitis præcedentis *conflagrationis totius oppidi*, administra infelici muliere, causa fuit. Cum fortunæ bonis coniungo *infantes*, eos maximè, qui baptismatis sacramento initiati non sunt. In his haud rarò parentibus incommodatur; dum priorum loco, per Spiritus, alii supponuntur, qui vel graui morbo plerumque tota vita laborant, vel ubi adoleuerunt, corruptis moribus magnas difficultates parentibus afferunt.

8.
 Sextus modus esse potest, quòd ad *stuprum atque nefandos congressus* quandoque sollicitant: aliquando etiam vim tentant adferre inuitis. Huius exemplum obseruatum est, in oppido Flândriæ Boerburgi, haud procul à Grauelinga, anno Domini 1587. ubi post quatuor annorum molestias, quas vir doctus atq; pius, Ioannes à Porca, ibidem Plebanus, cum castissima sorore passus est; Spiritus tandem compti adolescētis personam induit: & sororem solam domi deprehensam, primò muneribus, deinde minis ad *stuprum* sollicitauit: tandem etiam, ubi sic nihil proficit, vim virginis pudicitæ afferre cœpit: & perfecisset, nisi superueniēs frater sororem ex Dæmonis manibus eripuisset. quemadmodum patet copiosius ex Appendice ad historiam anni 87. Michaelis Iffelt. Similia duo habet Cæsarius, quorum alterum Bonnæ accidit, apud Coloniā Agrippinensem, alterum Prumiæ in Eistia Bonæ cum quidam filix suæ pudicitæ timēs, illam in solario domus suæ, si quando exiret, includeret; spiritus in forma adolescētis ad virginem ingressus, cum illa *rem habuit*. Aegerrimè tulit illa se à spiritu deceptam, tantumq; nō in furorē rapiebatur. Pater filix casum miseratus; vt in posterū à Spiritu molestatione libera esset ipsam aliò misit. Apparet mox Dæmon, vxorē suā repetit: & stomachū ita ita pectus parētis percussit, vt post sanguis vomitū tertia die exspirauerit. Prumiæ verò nō fœmina, sed vir Diaboli versutias expertus est. Verūtamen iusta sua culpa. sollicitauerat ille puellā, vt ad se intēpesta nocte, libidinis explendę causa, veniret. Venit non illa; sed in illius forma spiritus Nequā, *scđum qđ concubitū* perficit. Prius illud Cæsarius cap. 8. posterius cap. 10. lib. 3. recenset. Addimus his, quod Sozomenus in Trip. lib. 8. cap. 1. refert de Apelle eremita, & fabro ferrario. Huic, cum nocte quadam pristinum exerceret, apparuit

paruit Dæmō, sub umbra, ut loquitur Sozomenus, *sive forma speciosa mulieris*, inuitans eundem ad *turpem libidinem*, nec non ad labefactādam corporis, & vitæ, quam diu coluerat, puritatem. Statim ille ferrū quod elaborabat, è fornace extrahens, in faciē eam percussit. Et Dæmō stridēs ac ingemiscens, procul aufugit. Fuit & Menippus Lycius annos natus 20. & quinq; in huius familiaritatem tñ hunc modū se insinuassee dicitur Spiritus sub forma mulieris. Pergebat quandoq; Menippus Corintho Cēchras solus. Et ecce phantasma quoddam illi occurrit, quod se in mulieris speciē conformauerat: atq; ex manu apprehendens Menippum, iam pridem, inquit, se illius amore teneri captiuam. Eius blāditiis delinitus Menippus vesperi *ad mulierē pergit, ac deinceps frequenter*, periade ac ad suas delicias, donec tandem à Mago edoctus intellexit Lamiā esse seu Spiritum Nequam. Rem pluribus prosequitur Rodoginus Cælius, lib. 16. c. 4. Vide aliud huius rei exemplum capite 92. huius Disputat.

CAP. XX.

Quæ ratio & conditio Vocum, Sonorum, atque Tumultuum, qui auribus viuentium percipiuntur, & à Spectris, siue Spiritibus, locis infestis excitantur.

Non solum quomodo Voces, Clamores, Gemitus, Risus, Cætus, Strepitus, Tumultus, & quæcunque sub auditu sensum cadunt, & à spiritibus infestis locis excitentur, hoc capite nobis explicandum erit: sed &, An hæc verè excitentur, & verè talia sint, qualia vulgi opinione putantur, definiendum. Imò verò hoc prius constituendum; ut illud facilius docere valeamus.

Voces igitur, quæ audiuntur, si propriè loquamur, voces non sunt *Vox*, inquit Aristoteles, *est ictus aëris respiratione attracti: qui quidem ab anima sit ea, quæ his partibus collocatur, ad eam partem, quæ gurgulio appellatur.* Solorum animalium est Aristoteli, habere voces: & non quidem omnium; sed respirantium tantum: quorum etiam non quicumq; sonus Vox est; sed is tantum, qui per respirationem attractus, & qui animalis vel affectum, vel conceptum significat. Iam verò Spiritus animalia non sunt. Nulla est in iis respiratione; nulla anima; nulla pars, quæ animæ motionem excipiat; nullus gurgulio.

Quòd si voces non sunt, quas Spiritus formant; nec veri erunt, quos